

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжсыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 305 (10290)

1976 чылдың декабрь 28, вторник

1925 чылда үлдээлеттинген

Өртөө 2 көп.

ЧАРЫШТЫ БИЛДИЛИГ ОРГАНИЗАСТААР

Будурулгениң ажыктын бедидер болгаш ажылдың шынары дээш тус-тус бригадалар, ажылчылар ортузунга социалист чарышты калбак неперелдиг, дээштик кылдыр организастаар талазы-биле Нызылдың даарынылга фабрикасында профсоюз-линиң местому (даргазы Л. Н. Гурова) партия организация-сының удуртулгазы-биле шуудуру ажылды чорудуп турар. Мында 7 бригада болгаш 370 хире ажылчын боттарының ара-зында чарыштын негезин чаргаш, оң күүсөлдөш дээш чыл эгесинден-не күш-ажылчы маргылжылганы күштелдирген. А местом оң кол арбитри болушаан, чарыштын чорудулгасының дугайында айтырылганы комитеттин болгаш профсоюз-линиң хуралдарында доктаамал чугаалажып, оң түнчелин ай, квартал санында үндүрүп, администрация чери биле кады тилекчилерге холбаштыр материалдыг болгаш моральдыг иди берилишинин калбазы-биле ажылга турар. Планын доктаамал ажыр күүседип, эки шынарлыг продукция бүдүргөн ажылчыларга мында 10-дан 20 хуу чедир немелде телеви-ни берип, тилекчи бригадаларга ишчилер азымпа, акша ша-налым тыппып келген.

Бо коллективте продукцияның шынарын бедидериниң ай-тыры чарышка кол черни ээлеп турар. Шынарын эргелеп башкарының Саратос системанын өзүгээр ажылдавышаан, ажылдың технологиясын сайыраңгайжылар, ажылчыларның квалификациясын бедидер, кылгыч бурузунуң шынарын эки-жидер талазы-биле контролду күштелдирген болгаш анык ажылчыларны мергежилге өвөрдүп, ижиштеринге холбаш-тыр хоочунарының дагынышыкынын күштелдирип, ол бүгү айтырылгач чарыштын негеддеринге тодаргайлаттынып турар. Коллективте чарышты ыңгаар организастааны эки үр-түнчелдиг болган: продукцияның 97 хууун бирги сортка ду-жаап турар, школа намы четпезин уруглар платтеринин дөрт хевиринге шынарын Күрүне демээш тыысыкан.

Чонун хергелдерин өөренип көрү тускай бүлүп коллек-тивте база бар. Фабриканың удуртучулары болгаш мастерле-рин оң будурун продукцияның дугайында Нызылдың буду-рулгелеринге болгаш магазиннеринге садып алжыкчыларын саал-аналын тускай хунда ап, ону кичээлгилер сайгарып турар. Продукция бүдүргөн күүсөдиринге болгаш оң шы-нарын экинчилеринге чаз чүдүрүп чарыштын чорудулгасында маңаа ыңгаар тыппып турар.

Найла-ла социалист чарышты бо үстүндө дег неперелдиг, үр-түнчелдиг организастап турар болдур, ындаг коллектив-терде күрүнө пландары болгаш алдындаг хуулалгелер чедиш-кенин күүсеттинип, чаз эгелешчинин тыппып, массаның чогадыкчы иделкейи налбарып турар. «Шамбалы», «Резо-люцияның чалбыны» совхозтарның коллективтерин мал кыштагларының хуу чагай эртеринин, база республика типографиясының, № 2 АТБ-ниң, Туранда чонунг амыдырал хандарыга комбинатының ажылчылары, инженер-техник-терин амыдыралчылар, будурулгениң чарышчылары, күш-ажылды организастаарын экинчилеринге, амыдырал аргазын сайыраңгайжыларын үндөйлөш күш-ажыл нормазын эде көрүрүн инициаторлары болган. Иза-Хем хемүр-дүз разрез-ниң коллектив оңу беш чылдыг баштайгы ийи чынык-панын оналдаарын Октябрьның 60 чылында күүсөдирин э-зааш, «будурулгеге хоужаап турар чаргыс-да ижи тур-базы!» деп девиз-биле чарышты калбарган. Бо коллективтер колдуунда-ла планын оналдаары хуусаа бетинде күүс-өдипкен.

Партия органнының удуртулгазы-биле чер-черде проф-союзилер организациялары социалист чарышты организаста-арың хевирлерин болгаш аргаларын сайыраңгайжылар, оң массалыын улам калбартыр, дээштин болгаш үр-түнчелдиг бедидер талазы-биле шуудуру ажылды чорудуп турар. Оң түн-челдиге чарышты киржикилериниң саны улам өскөн. Амгы уеде республикада нинтизи-биле социалист чарышта 64 муң кемди кижи хараа туттунган, а күш-ажылды коммунистг өзү-биле көөрү дээш шимчешинде 29 муң ажыг кижи кир-жил турары маңаа чикер кылдыр чугаалаарга-ла четкир.

Оң-биле чөргөштор чамдын профсоюзилер организа-циялары социалист чарышты организастаары оң утка-шы-нарыне ханылап кирбейн, чарыш турарларын кичээл-гейин будурулгелер пландарын болгаш социалист хуулал-гелерин күүсөдиринче, ажылдың ажыктын болгаш шынарын бедидеринче кошпак угландырып, чарыштын социал-политик-тиг болгаш ижиштеринге ужуру-дүзүш бедидериниң айты-рыларынче шоолуг сагыш салбайн турар. Профсоюзилер ор-ганизацияларының болуп эрткилден өтөт-сөңгүлалыг хура-ларынга болгаш конференцияларына чогуна ол дугайында шыгыгы, принципалдыг чугаалар болган.

Чикээ, «Тыва кедээ тулуг» трестин бригадалары чылда планын оналдаар чонка-ла социалист чарыштын ху-улалгелерин өзү барымдаан алгаш, аңаа кижи хевирлиг чүдүрүлгени кирген турган. Күш-ажылды коммунистг өзү-биле көөрү дээш шимчешинин багай организастаан. Трес-тин КМН-ларынң аразында чарыштын негезинин чарга-даа, оң күүсөлдөш чыл дургузунда кым-даа хынаваан. Оң арбитри болуп ында профсоюзилер каттышкан тулуг комитети бо талазы-биле болгаш чарышты калбак неперел-диг кылдыр организастаар дугайында сагыш салган.

Нинтизи-биле тулуг организацияларында, ылаңгыя № 62, 586, 463 КМН-да социалист чарышка хамаарышкан өс-кү агитация чок. Ол хамаан чок оларның чамдыктарының хуулалеп самбыразын 2—3 чыл чартпаанында оларда амалдавын турар ижиштерин чуркунтары безин ында кир-гилзэн.

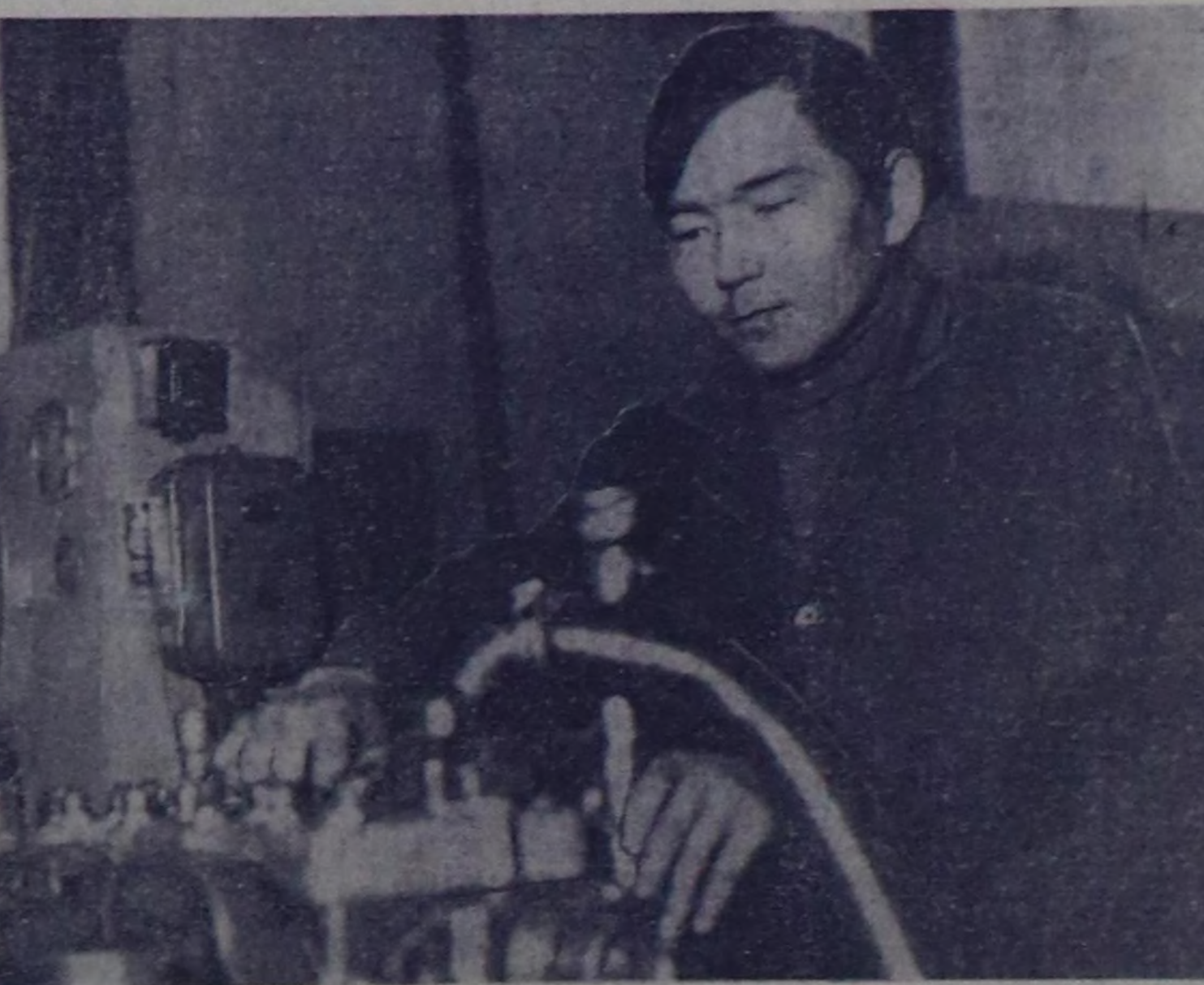
Оң аңгыда Кызылдың туулу заводунда, «Тулуг кезенте-ри» комбинатта, Бай-Хаатын хлеб заводунда, «Чыраа-Ба-жи», С. Н. Тока аттыг совхозтарда болгаш өске-даа коллек-тивтерде профсоюзилер комитеттери социалист чарышты үр-түнчелдиг, дээштик кылдыр организастап шыдаанын-дан хуулалгелер күүсеттинейн турар.

Ан иаш-ла хонгаш оңу беш чылдыг ийги чыгы эгелээр. Бо дээрле улуг Октябрьның 60 чылының байырдалын дем-челээр онзагай чыл. Ыңчангаш маңаа массаның чогадык-чы иделкейин улам калбартышкан, социалист чарыш-ты ол улуг байырлады төлөпиг уткуурунче, планын оналдаары болгаш хуулалгелерин күүсөдиринче, ажылдың ажыктын болгаш шынарын бедидеринче угландыр ужу-рулг.

Парторганизацияларын удуртулгазы-биле күш-ажылчы коллективтерге социалист чарышты калбак неперелдиг, үр-түнчелдиг, дээштик кылдыр организастаары профсоюзилер комитеттеринден күнеништинин, шуудуру организакчы ажылды негээр. Ону СЭКП ТН-ның октябрь (1976 чыл) Пле-нумунуң шиктилеринге, аңаа СЭКП ТН-ның Чингине се-кретары эш Л. И. Бренневтиң чугазында айтыгынган со-рулгаларга дүүшүр чурдары профсоюзилер организация бү-рүзүңүң чүчүлгә сорулгалары болур.

ОҢУ БЕШ ЧЫЛДЫҢ БИРГИ ЧЫЛЫН ҮДЕП ТУРА...

КЕЛИР ЧАСКА БЕЛЕТКЕЛ

Туран хоорай Советиниң депу-тады Улар-оол Кыргысович Бүрүлгө «Сельхозтехника» Бии-Хем район катты-жылышында мурнакчы ажылчыларын бирээш. Ол амгы уеде моторлар септел-гелде ажылдап турар болгаш будурулге ээлгезин уругу ачыр күүсөдип турарынан сеп-телкилер аразында нэл-барган социалист чарыштын мурнуку азурунда чоруп ту-рар.

Каттыжылышын кедээ

ажыл-агыт техникаларын эр-те болгаш шынарыг септеп

белетээр талазы-биле чарыш-тын эгелчилерин бирээш

болуп, республиканың «Сель-хозтехника» организациялары-ның бугу ажылдакчыларын, колхозтарын болгаш совхоз-тарын бугу механизаторла-рынга, эгелчине өске коллек-тивтер-биле кады, кыйгырыг үндүргөн. Боттарыга алган социалист хуулалгелеринде 1976 чылда техника септе-риниң планын декабрь 25-те күүсөдирин олар хуулзган. А нинти продукция бүдүр-гени чыл планын коллектив күүсеткен. Амгы уеде тараз комбинатының септелгезин чорудуп турар.

Кады ажылдап турар өөрү-

ге мурнакчы ажылчын депу-таттыг үлгер-чикээ улуг. Бу-дурулгеге эки амалдары-биле кады Улар-оол Кыргысович Туран хоорай Советиниң сан-гунан киргунга биче эвес амалдарын чорудуп, сонгуну-жылы-биле ужуражып, олар-ның чагыларының күүсөлдө-ш дээш кызымач ажылдап ту-рар.

ЧУРУНТА: Бии-Хем район-нук төвү Туран хоорай Совети-ниң депу-тады, мурнакчы ажылчын У. К. Бүрүлгө.

А. ЗАЙЦЕВИЧ фотоу.

Эш Н. Д. Ширипейни Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Хуудал бижини-биле шаңнаар дугайында ТЫВА АССР-НИҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУНУҢ ЧАРЛЫ

Партия органның үр үштинде үр-түнчелдиг ажыл дээш база төрүтүн-ген хуудал бээр 50 харааны-биле хол-баштыр СЭКП Тыва обкомунуң пропаган-да

кидизиниң эргекчизин Николай Дамба-евич Ширипейни Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Хуудал бижини-биле шаңнаар.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы Б. ДОЛЧАНМАА Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Секретары С. КРАСНЫН.

Кызыл хоорай, 1976 ч. декабрь 27.

Репортаж

Ажыл-агыттын төп суурун-да үшпөт, коллективте хой-жу бригадын тоңуңе ула-йын чөд беривис. Машина-ныс доктадып, дүжүп туру-вуста, бажылар үнүн кыжы-бисте угланды. Чүгүл «Тин-делет» совхозта, Кызыл ра-йонда эвес, а харын республи-када сураглыг малчын—О. Б. Бай-Доону кайы мракта т-ныш, меддектелгилер.

— Мал-сүрүг хуу, чагай-ла бе, Ондар Базаанович? — Аа, чагай, чагай. Соок чок, бо үтө чедир жиксе-чок келди. Ол аразында бажында хой кеси чолдас хоректөштөг кес үпө халык келген, кайы мракта ме-ддектелди.

— Бээр, бээр Вера Семё-новна! Бистин № 1 хойжу бригадын бригадир Вера Тапаа-дыр—деп, хоочун хой-жу таппыттарын. Шына-ла чымы-даа кончук, кодан девискээрин эргий көрүп, ажыл-агын, чаз туралг дугай-ында чугаалажып, үр-ле болду.

Алтын талзын дагыткан-тар калбаалардыг дугалар а-гай, хат, чыдар өртпөс, дыка-даа таарымчалыг тереш ши-лап туткай туралг болду. А мурнуңе көрө, караг чет-пөс хову кудургайлай араак чатты берген. Оңе кодан малды сүрүшкөп, көрүп олу-рур болза, уг-шкы нарактан черле амытталбас ылаш саңгылар. Шатты беде-леп келген оруууче бедир

аңгалг көргүлөдүс. Калбаа-ларын ишти дегем болгаш кургак болганын оң өдө 5—6 илг кылган, база-ла дыка кургак.

— Оңе чок деп баштай көрүп турган бис, бо чер сүстүг чыдар довурактыг болгаш мал калбаалар до-вурак оңелген—деп, Вера Семёновна бистин кар-лашымысты билгенгиз чу-гаалады.

Калбаалардан үнүп туру-вуста кексөдөй берген, оң-тап хуулзоп бир кодан хой аал кезээндө борбак тейиш-мыа аң, кыштакка таваар шуужуп эгелди. Кодаңга са-ңа, ситен чин хуулзопири-чез каал боор талыңга кал-баа таваар дайланган, кес-кежген турар.

Оңу беш чылдың баштай-гы чымыда ажылдады кир-гөн, ам-даа чедир кылды ту-малар дээш амалдагыла 6 кодан төрүсө 4100 баш пээр мал кыштагдан турар. Оларын эр, кес айы-биле үккен, бо чымы болгаш эр-тен чымы хураганын. Совхозтун дирекциясы, тус-кай эртенгилерин ук калбаа-ларын амалымыда ылашар шөпөң ажылдап, келер чыл-да эгелен анаа төрүп, хой тургузарын планнап турар.

«Тинделет» совхозтун ди-рекциясын районун удурт-кандыкчылары-биле сумле-жин турган, хой амыдына республикада бир-де дугаа-ында бригадирлерге болгаш

ЧЫЛДЫ ШАЛЫПЧЫ ДООЗУП ТУРАР

Чурттуу будурулгелериниң болгаш тууларынның коллек-тивтери оңу беш чылдың баштайгы чымыны тоңуңуң ила-йычы күш-ажыл-биле демделген турар. Чыл оналдаар-ың болгаш социалистг хуулалгелерин хуусаа бетинде күү-сеткини дугайы СЭТА-нын корреспонденттери дында-дып турар.

● ЧЕРЕПОВЕЦ (Волгод-область) Череповец металл-заводунга чыл эгесинден бээр планга немей 50 муң тонна коксту белеткен. Ынчаарга Череповецтиң кок-су чуртта эне-де эки болуп турар: ову шунтузун Күр-пенни шынар демдө-биле чү-дүрүп чорудуп турар. Хемүр-даштыг оң-он эшолоннарны оналдады немей чорудуп бер-ген Воркутанын шахтерлары консосхметтерин бедир көр-гүзүлгениң чедиң азырында дуадаан.

● СОНТУ ЧУК Матвеевичи кан элдериниң база-ла соотун ээлзеп. Олар пландан артыкка 40 муң тонна ме-талды үндүргөн. Бүгү-ле мартен болгаш асентри-биле кан элдерин суутуларын төдөлөп будурулгелерин амырар.

● КИРОВ. Кировтун дугай заводунуң коллектив чыл планнагы немей оң-он муң автомобиль, трактор кожуг-лар, мотороллерлер, мото-циклдер, чадир-терелер ду-гуллары будуруп үндүргөн. Ол элдериниң эне-не уугу салымыны бирги өлөтгө дегилин ажылчылары кир-ген, олар пландан артыкка чэрби муң ажыг дугулар-ын үндүргөн.

Кировтун дугай кышкыч-лары күш-ажылды будуру-чуулуңу өздөлдөшүн талы-ам-биле чыл планнын бары-ка ийи катан ажырган, а Кү-рүленин шынар демдөз бас-кап кылдыларын үндүргөн будурулгелериниң ийиң хем-чөдүн 82 муң чедирген.

● ПЛАВЮГ (Днепропет-ровск область). Барын Дон-басси дагыжылары хемүр-дөш тымыжын чыл пла-нын күүсөдирген. Чыл эге-лелден бээр оналдага немей 430 муң тонна коксталыр хемүр-дашты берген. Продук-цияны бот-уңеиң үнелдир-ишин, тыннын бедидер-ини күүсө-биле пландан ар-тыкка миллион хире рубль-даа орууганын алган.

Дуза херек Чыл планын күүсөдипкен

«Барлык» совхозтун Би-жиктиг-Хаяда № 1 база № 2 сүт-бараан фермаларын саанчылары, бызаа болгаш илек кадарчылары СЭКП ТН-ның октябрь Пленумунга эш Л. И. Бренневтиң чугазын ханымы-биле таппып көр-гөш, ажыл-ижиштин алаа ха-маарыштыр эде көрүп, моон сонгааргы чаз-чаз сорулгалар-ын мурнуушка салган бис.

Бистин ийи ферманын нин-тизи-биле он бир айларда 3912 пентер сүтү күрүнеге дужаап. Күрүне планын күүсөдиринге чедир ам элзеп кан тонна сүт херек. № 1 фермада (эргекчизин Оон он-динкиниң чоруп турар. Бо ферманын саанчылары бир инектен 1440 кг сүтү саан ап, хуулалгезин күүсөдир чоокшалай бергенер.

Бистин совхоз эргек он бир айларда күрүнеге сүт саар планын 84 хуу күүсеткен. Чыл төнчүлүгө чедир сангыг хонуктар артык, план күү-сеттинейн барып болур апар-ган. Хунде бис күрүнеге 650 кг сүт дужаап түр бис. Ол кончук эвез. Бисте хунде бир тонна ажыг сүтү күрүнеге дужаап болурун аргазы бар. Мурнакчы саанчылар Лилия Оян, Александр Херте, Са-рыглар Кушман, Хомушук О-чеймаа олар ам безин 1690—2000 кг сүтү бир инекке онааштыр саап алганар.

Бистер сүт саадазын кө-үдүрүп дээш бүгү-ле аргалар-ын ажылдап, кызыл ажылдап түр бис. Иччала-даа чамдык четпестер бистин бо ажыл-ыска плантыгыт аларды. Ол дугайын борта бижикседем.

Бистин фермаларда сүт саадазын куулап, план күүсеттинейн турарының бир кол чылдаганы—саар инек-теривистин кырааны, ову анык инектер-биле содуур

С. КУЖУГЕТ, саанчы.

Кызыл хоорай Советиниң депутаттарына

1976 чылдың декабрь 29-та амалдыг чоннар депутаттары-ның Кызыл хоорай Советиниң сессиясы СЭКП Кызыл хоор-айын хууралдар залында 14 катта болурун хоорай Со-ветиниң депутаттарына дындадып тур.

Оңу беш чылдың бирги чымынын планын даага-ларын болгаш социалистг хуулалгелерин хуусаа бе-тинде күүсөдир дээш Тыва-ның даг-дугу болбааыра-дыр В. И. Ленин аттыг ком-бинатының транспорт цети-нин ажыл-ишчилери күжө-нишкенин ажылдаан, эки көрүзүлгени чедиң алган. Пектин коллективни ноябрь 17-де чүк эргелдешиниң чыл планын күүсөдир, азы 12309,5 тонна-калометр-ни кылган.

Совет Конституция ба-дыралынын мурну чы-рында пектин коллективни чүк сөөртүлгезин чыл планы күүсеттингенин база дындаган.

Коллективте ажылдап ту-рар 60 кижиниң 32-и 1977 чылдын үзүлгө ажылдап турар. Оларды чозаачылар Л. Иреккоз, Н. Чернышев, М. Лакса, Ю. Яковлев, Н. Юри, С. Туровец олар келер чылдың бирги чартымын үзүп доозарында келген, а И. Кривоно, Г. Карпов, Д. Кле-вал олар чыл планын 150 хуу күүсеткен, ам ийиң чылдың ийиң чартымын үзүлгө амыдып берген.

«Тыва даг-дугу» комби-наттын септелге-механик цетиниң коллективин эртин турар чылда үр-түнчелдиг-ажылдап, чөк ноябрь 1-ге чедир бүгү көрүзүлгелер та-лазы-биле чыл планын күү-сөдирген. Пектин коллек-тивиниң ийиң 570,2 муң рубльден ажылып будурун. Эртен 11 айларда будурун продукцияны бот-уңеи чингаш, күш-ажылды будурулгелерге безен.

Он иктей № 1 элзет (мастер В. М. Комиссаров), № 2 элзет (Н. С. Стадник) будурулгени берик көрү-зүлгелер чедир ап, планын-ны түе-тузунда 112,3 бол-ган 105,6 хуу күүсеткан-поз.

Ол ишкан Н. Пановтун болгаш хоорай Советиниң депу-тады И. Саввинин бри-гадалары оңаа шынараан. Септелге-механик цети-ниң бүгү коллективин амгы уеде 1977 чылдын феврал-ын үзүлгө ажылдап ту-рар. М. ООРЖАН.

вис-биле кады кандыг-даа ажыл-ишти будурун ап болу-рун төрүсүн. Илаңгыя он элзет чыл хойжуулан. Да-был-оолдар ишкан арга-ду-рулгалыг малчылар бригада-лыста хой. Олар өдө кып-тап боттары кышка уаур сен-теп, ситенин шыдар шөп-бө-дө белеккен ап турарлар. Бо чымын төрүр чүч хойдан чу-ураган алган Александр Маамушту чам тодуу менди амырныш мастер де болур. Оларын ө-бүлөиң хамы бу-дурун, чойган човурунун чыл бүрү белеккен ап, чам хура-таштарга оңу чөмө хойун бе-рек турар. Ындыктарын ду-рулгалар амыктыг дээрин ол канес чугаалады.

О. Тумайга дүшкүн хуну-вусте Кур-Чер суурун № 1,3 микрорайондарын. Октя-брьда социалистг Улуг ре-волюцияны, 60 чыл юбиле-ниге тураскаткан концерти болду. Устүнде адамыаа хунулуур бригадир концер-ти жюри номинсизиниң составында олуруп тур.

«Бистин эргим херооно-перивис» деп, бригадирин үнелеш чок, олар шына-ла хамырашкан болгаш хой-иш-тин ажылы амы-хуу амалды-ар артына үнелеш балдар. Херооноперивис ажыл-агын-ын хуулзоп бүрүлгеге калбак ки-ришкен тулуг чедишкенин уеде болур.

«Тинделет» совхозтун херо-оноперивис ажыл-агын-ын көр-гүсөиң уугу үдөгелди төлө-түн-биле балыккан шыдар-лар.

С. ТАС-ООТ, «Шынык» корр.

